

H Í R E K , I N F O R M Á C I Ó K A M A G Y E É L E T É B Ő L

XXXVII. Országos Szakmai Konferenciájáról Mosonmagyaróvár, 2009. június 25-27.

„SAJÁTOS IGÉNYEK A MUNKAVÁLLALÁSIG”

A szakmai beszámolók folytatása

FELNŐTTFOGYATÉKOS SZAKOSZTÁLYI BESZÁMOLÓ

A szakosztályi ülésen két elméleti előadás hangzott el a felnőtt fogyatékosok védett és nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatásának lehetőségeiről.

Farkasné dr. Lukácsy Zita, a Védett Szervezetek Országos Szövetségének (VSZOSZ) alelnöke részletesen elemezte a fogyatékosok foglalkoztatásához kapcsolódó különböző támogatási formákat.

A rehabilitációs foglalkoztatást és annak támogatási szabályait az új rendszer életbe lépéséig a 88/1983. (VI.29) EüM-PM együttes rendelet (A megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról), az „ún. dotációs rendelet” szabályozta.

A dotációs rendszert fenntartani nem lehetett, ennek főbb indokai:

- az együttes rendelet disszfunkcionális elemei nagy mértékben felerősödtek (nagy a támogatások közötti eltérés, egyes fogyatékosági csoportok felértékelődése stb.),
- szűk az a munkáltatói kör – csak a 20 fő feletti szervezetekre vonatkozott a jogszabály – aki támogatásban részesülhetett,
- a támogatás felhasználásához nem volt egységes szabályrendszer kidolgozva, a pénzt bármire lehetett fordítani,
- a támogatás időkorlát nélküli folyósítása,
- a munkáltatóknál óriási különbségek voltak a munkakörülmények között (pl. akadálymentesítés),
- emelkedett a visszaélések száma,
- a rendszer nehezen volt már finanszírozható,
- EU csatlakozás és az egységes EU-s szabályhoz való alkalmazkodás.

Az új rendszer kidolgozásával cél:

- a megfelelő felkészülés után egyre szélesebb munkáltatói kör bevonása a rehabilitációs foglalkoztatásba, s ezzel a foglalkoztatási szint emelése,
- egymásra épülő rendszer kialakítása, a foglalkoztatási szintek szétválasztása,
- a munkáltatók egységes minősítési (akkreditációs) rendszerének megteremtése,
- a támogatás felhasználásához egységes feltételrendszer (valós rehabilitációs tevékenység megjelenése a munkáltatónál) kidolgozása,
- valódi „tranzit” foglalkoztatási lehetőségek gyakorlatának kidolgozása és megvalósítása,
- tartós, kiszámítható támogatás biztosítása,
- az átállásra megfelelő felkészülési idő biztosítása.

Az új jogszabályok hatályba lépésével megtörtént:

1. A foglalkoztatási szintek szétválasztása:

a) intézeti foglalkoztatás:

- munkaterápiás, munka-rehabilitációs
 - fejlesztő, felkészítő foglalkoztatás.

A célszervezetekről leválasztották az intézeti foglalkoztatást a védett szervezeti szerződéssel rendelkező állami tulajdonú célvállalatok kivételével.

Az új szabály szerint már az intézeteknek kell a foglalkoztatást megoldani, ami jelenleg sok gondot jelent.

b) védett, vagy félig védett foglalkoztatás:

- kiemelt (védett),
- feltételes tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatók,
- védett szervezeti szerződéssel rendelkező Kht-ként működő munkáltatók.

c) nyílt piaci foglalkoztatás:

- alap, ill. rehabilitációs tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatók.

2. Bevezették az egységes minősítési (akkreditáció) rendszert:

Biztonságot jelent mind a munkáltatónak, mind a munkavállalónak.

Az akkreditációval szerezhető tanúsítvány-típusok a következők:

- alap,
- rehabilitációs,
- kiemelt (védett),
- feltételes tanúsítvány.

3. Egységes támogatási rendszer került bevezetésre a következők szerint:

- bértámogatás (a támogatás egyetlen normatív eleme),
- költségkompenzációs támogatás (kizárólag pályázattal, csak a kiemelt vagy feltételes tanúsítvánnyal rendelkező szervezetek részesülhetnek benne),
- rehabilitációs költségtámogatás (kizárólag pályázattal elnyerhető csak azon munkáltatók részesülhetnek benne, akik Kht-s szervezeti formában működnek és vállalják, hogy a munkavállalóik egy része olyan, akiket a nyílt munkaerőpiacon nem lehet foglalkoztatni).

Összegzés:

A rehabilitációs foglalkoztatás új szabályrendszerének kidolgozásakor sok elképzelés helyes volt, de voltak tévedések is.

- **a rendszer nem kiszámítható** (a jogszabályokat folyamatosan módosítják, újra értelmezik, a támogatásnál minimális a normatív elem, a pályázat sok szubjektív elemet rejt magában, legnagyobb gond, hogy még a működéshez is pályázni kell, ami teljesen bizonytalanná teszi a rendszert),
- **nem nő évenként a támogatásra fordítható összeg** (előzetes ígéret szerint ez emelkedni fog, mert a jogalkotó is tudta, hogy a munkáltatói kör szélesítésével és az akkreditáció bevezetésével a támogatásra fordítható összeget folyamatosan emelni kellene),
- **nem kerül sor évenként pályázat kiírására** (költségkompenzációra és rehabilitációs költségtámogatásra 2006-ban, ill. 2007-ben volt csak pályázat kiírva),
- a nonprofit Kht-k helyett kötelezően létrehozott nonprofit Kft-kenél nem szabályozták időben a szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettséget,
- folyamatosan változik a rokkantnyugdíj melletti foglalkoztatás és annak szabályai,
- új támogatásként a rehabilitációs járadék bevezetésre került, ugyanakkor nincs meg a feltételrendszere a komplex rehabilitációnak (eü, oktatási-képzési, foglalkozási),
- nem tisztázott, hogy mely szervezeteknél lehetne a rehabilitációs járadékos munkavállalókat elhelyezni,
- külön működnek rendszerek, (ORSZI, NYUFI, munkáltatók, munkaügyi kirendeltségek) miközben a rehabilitációs foglalkoztatásban, a komplex rehabilitációban részt vevő szervezetek munkája egymásra kellene, hogy épüljön.

Minden erőfeszítés ellenére az e területen foglalkoztatott munkavállalók létszáma nem emelkedett.

Az intézeti foglalkoztatásról *Hová vezet ez az út...!??* címmel **Belényessy Albert**, a Napszak Integrált Intézmény igazgatója tartott tájékoztatást. Előadásában kiemelte, hogy szabályozottá vált a fogyatékosok intézeten belüli rehabilitációja – mivel megteremtődött a komplex jogszabályi háttér.

Az elméleti előadásokat gyakorlati bemutató követte, melynek helyszíne a Szociális Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft. Szent István úti telephelye volt Mosonmagyaróváron.

Sallai László ügyvezető igazgató ismertette a Foglalkoztató célját:

Elsősorban az esélyegyenlőség megteremtése, a megváltozott munkaképességű, valamint fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatása, részükre kiegészítő jövedelem biztosítása. Kiemelkedően fontos, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók a munkaképesség-változás mértékét figyelembe vevő munkaköri feladatok ellátásával értéket teremtő tevékenységet végezzenek.

Tartós foglalkoztatásuk kedvezően befolyásolja a társadalomba történő beilleszkedésük folyamatát, a társadalomban betöltött aktív szerepük növelését. Üzemlátogatás keretében bemutatta a Kft-ben történő rehabilitációs és termelő munka folyamatait.

Földes Tamás

BESZÁMOLÓ A LOGOPÉDIAI SZAKOSZTÁLY ÜLÉSÉRŐL

A XXXVIII. Országos Szakmai Konferencia „sajátos igények gyermekkortól a munkavállalásig” gondolatának jegyében összeállított logopédiai szakosztályi előadások a tipikus nyelvi fejlődés és a nyelvi zavarok jelenségét próbálta körüljárni, a koragyermekkortól egészen az iskolás kor végéig. Az Éltes Mátyás Nevelési-Oktatási Központ éttermében igen szép számmal összehúfolódott hallgatóság a szakosztályi ülés első részében elhangzott előadásokból a nyelvi fejlődés korai kezdeteitől az óvodáskor végéig ismerhették meg a beszéd- és nyelvi fejlődés logopédiai gondozásának aktuális lehetőségeit, majd a második részben az írott nyelv zavaraira fókuszálva folytatódtak az előadások, amelyet végül a kommunikációs érintettség pszichoterápiás vonatkozásainak értelmezése zárt le.

Miután a szervezők segítségével leküzdöttük a – szinte már minden konferenciához hozzátartozó – technikai nehézségeket, így elkezdődhetett a tudományos ülés, **Gereben Ferncné dr.**, a MAGYE főtítkára üléelnökletével. Először **Kas Bence**, az ELTE BGGYFK Fonetikai és Logopédiai Tanszékének oktatója és az MTA Nyelvtudományi Intézet munkatársa előadását hallgathattuk meg **Szempontok a nyelvi fejlődés egyéni különbségei, késése és zavarai értelmezésében** címmel. Kollégánk igen izgalmas előadásában nemzetközi és magyar kutatások alapján ismerhettük meg a nyelvvelsajátítás korai szakaszának mennyiségi mutatóit. Felhívta a figyelmet a korai fejlődésben megmutatókozó egyéni különbségek elméleti és gyakorlati jelentőségére. A nyelvfejlődési késés, illetve zavar értelmezésében szembeállította a konkurens szindrómákként, illetve az életkorspecifikus kategóriákként való értelmezést. Elemezte a nyelvi zavarok terminológiájának hazai és külhoni tarkasága mögött rejlő koncepciók eltéréseit a WHO-terminológia, a nyelv/beszéd és az etiológia szempontjából. Végül konklúzióként megfogalmazta a nyelvfejlődési zavarok megközelítésének következetes terminológia és objektív diagnosztika elméleti és gyakorlati igényeit. Második előadónk **Soósné Pintye Mária**, az ELTE BGGYFK Fonetikai és Logopédiai Tanszék oktatója **A fennmaradt korai mozgásminták hatása a beszédfejlődésre és az olvasás- és írástanulásra** című előadásában a csecsemő- és kisgyermekkorban meglévő, a mozgás, a beszéd és a gondolkodás, a három legfontosabb, egymást feltételező, összefonódó fejlődési folyamatáról beszélt. Különösen fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy a mozgás ebben a hármasságban kitüntetett helyet foglal el, mert nagy mértékben befolyásolja az idegrendszer érését, és amely minden más tanulási folyamat kiszolgáló rendszereként is működik. Rámutatott a mozgásfejlődés olyan finom eltéréseire, amelyek következményei – a kutatási eredmények tükrében – a beszéd és az olvasás eltérő fejlődésében érhetőek tetten. **Szászné Csikós Klára**, a Zöld Erdő Óvoda Logopédiai Tagozatának vezető logopédusa **A nyelvfejlődési zavarok korai logopédiai gondozása** című előadásában a nyelvfejlődési zavarok korai logopédiai óvodai gondozásának folyamatát mutatta be, a diagnosztikai kezdetektől a terápia befejezéséig. A hallgatóság betekintést nyerhetett az ország egyik legjobban működő logopédiai óvodájának igen kidolgozott vizsgálati rendszerébe: a vizsgált nyelvi/nem nyelvi területekbe, a vizsgálati módszerekbe, eszközökbe és a diagnosztikai munka felépítésébe. Ez a jól szervezett diagnosztikai munka határozza meg a terápiás tartalmakat, a fejlesztést és a team-munkát, amelynek köszönhető az óvoda igen hatékony működése a nyelvi zavarok terápiájában. Köszönjük az előadónak, hogy széles körben mutatta be a korszerű logopédiai prevenció, diagnosztikai és terápiás tevékenység egymásra

épülését és azok tartalmait. A Fővárosi Beszédjavító Intézet és EGYMI munkatársa, **Bognár Judit** és vezetője, **Mosányi Emőke** **A beszédpercepció fejlesztési lehetőségei a logopédiai szobán kívül** című előadásában a beszédpercepció fejlesztését elősegítő, csoportosan is játszható játékokat mutatott be, igen érdekes, színes videóanyaggal illusztrálva. Az előadás azoknak a beszédpercepció területén elmaradást mutató gyermekeknek a fejlesztési lehetőségeiről szólt, akik integráltan jelen vannak a többségi óvodákban, a többi – nem érintett – gyermekkel együtt. Felhívta a figyelmet az óvodai csoporton belüli fejlesztés mindenképpen kiaknázandó lehetőségeire, és be is mutatta azokat az érdekes és játékos fejlesztési lehetőségeket, amelyeket alkalmaznak. Az előadás rámutatott a drámajátékok felhasználásának pozitív hatásaira is. Végső konklúziója igazolta az inklúzió már ismert egyik legfontosabb eredményét: a közösen végzett fejlesztő játékok nyertesei nem csak a percepciójukban érintett gyermekek, hanem a *b e f o g a d ó* csoport minden egyes tagja! A pozitív hatások igen szép példáival illusztrált munka követésre méltó, a logopédus és az óvodapedagógus „gyümölcsöző” közös munkájának eredménye nyilvánvaló.

A Logopédiai Szakosztály hagyományteremtő szándékkal minden évben lehetővé kívánja tenni végzett logopédus-hallgatók számára, hogy sikeres, a logopédia tudománya és a szakma számára is kiemelkedő eredményű dolgozataikról nyilvános fórumon is beszámolhassanak. Így az első rész utolsó előadását, az ELTE BGGYFK logopédia szakán végzett hallgatók, **Tóth Alinka, Gombos Katalin és Szatmári Adrienn** kutatási témájukból **A nyelvi fejlődés zavarai és a pragmatika** címmel tartották meg. Nagy tetszést arattak a hallgatóság körében, nemcsak a téma újdonsága, abban való igen magas jártasságuk, hanem kiváló előadói készségük miatt is. Logikusan felépített előadásukban először a pragmatika tudományának és a logopédia kapcsolatának fejlődését mutatták be, majd a magyarországi logopédiai diagnosztika ezidáig egy kevésbé feltárt területéről, a pragmatikai kompetencia vizsgálatáról beszéltek. Bemutatták azokat a vizsgáló eljárásokat, amelyeket a megkésett beszédfejlődésű, fejlődési diszfáziás és az általános pösze gyermekek vizsgálatára alakítottak ki. Eredményeik átgondolásra érdemesek, befolyást gyakorolhatnak az eddigi logopédiai diagnosztikai, illetve terápiás szemléletünkre, attitűdjeinkre egyaránt.

A második rész szünet utáni első előadója, a MAGYE Bárczi Emlékéremmel kitüntetett kollégánk, **Lórik József** az ELTE BGGYFK Fonetikai és Logopédiai Tanszékének oktatója volt, aki **A nyelvi tudatosság és az olvasás-írás elsajátítása, illetve zavarai** című előadásában a nyelv grafikus modalitásának elsajátításában kitüntetett szerepet játszó nyelvi tudatosság, ezen belül a hangtani (fonológiai) tudatosság kérdését tárgyalta. Nemzetközi és hazai kutatási adatokkal bizonyította, hogy mind az elsajátítás folyamatában, mind a diszlexia és diszgráfia kialakulásában központi szerepet játszik a nyelv manipulálásának képessége. Bemutatta, milyen feladatokkal fejleszthető ez a képesség, illetve a diszlexiaprevenciós tevékenységben és a logopédiai terápiában mindezek hogyan használhatóak fel.

Következő előadóink az ELTE Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskola és Gyógypedagógiai Módszertani Intézményből érkeztek **Bittera Tiborné, Marosits Istvánné, Baranyai Kamilla, Sinkó Edina** személyében. **A logopédiai tagozat működése az ELTE Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskolában** címen tartott előadásukban a fiatal kollégák – Baranyai Kamilla és Sinkó Edina – átfogó képet adtak intézményükben öt éve indult logopédiai tagozat intenzív logopédiai ellátásáról. Bemutatták az intézmény tárgyi és személyi feltételeit, a tanulócsoportok összetételét, a

logopédiai órák illeszkedését a tanítási-tanulási folyamatba. Megismerhettük az általuk összeállított átfogó, több területre is kiterjedő vizsgálati rendszerüket, amely alapját képezi a terápiás folyamatoknak. Az általuk kidolgozott tanmenetek eszerint épülnek fel. A terápiákat folyamatosan, a gyermekek egyéni szükségletei alapján mobilan kezelik, szükség szerint kiegészítik. Az előadók sort szerettek volna keríteni arra is, hogy a hallgatóság megismerhesse az egyes terápiás területeket és a speciális megoldásaikat is.

Sajnos azonban ettől az időponttól fogva, az előadás helyszínéül kijelölt étterembe szervezett ebédeltetés miatt, a Logopédiai Szekció munkája „felgyorsult”, és a következő előadók igen erőteljes kommunikációs nyomás, azaz rövidített időtartam alatt voltak kénytelenek előadásukat elmondani. Természetesen ez a hallgatóság „nem tetszését” váltotta ki, akik hangsúlyozták, hogy elsősorban az újabb szakmai ismeretek hozzáférése teszi oly vonzóvá számukra a MAGYE szakmai konferenciáit, és ezekről nem szeretnének lemondani.

Így a következő előadó, **Báder Melinda** éppen, hogy csak „étvágyat tudott gerjeszteni” **Együtt(működve) együtt(működne)...** című előadásával, pedig a befogadó integrációs szemléletéről ismert Gyermekek Háza logopédusaként már évek óta dolgozó kollégánk egy igen jól működő integrációs út megvalósulását kívánta bemutatni. Egy iskola, ahol nemcsak gyermeknek lenni jó, függetlenül attól, hogy tehetséges vagy éppen sajátos nevelési igényű a tanítvány (diszfáziás, hallássérült), hanem, ahol jó szülőnek, pedagógusnak és gyógypedagógusnak is lenni... Örülünk, ha néhány perc erejéig is, de bepillanthattunk ebbe a befogadó világba. Gratulálunk!

A legnehezebb feladata mégis utolsó előadóinknak, a Fővárosi Beszédjavító Intézet és EGYMI munkatársainak volt. **Kiss Gábor és Mosányi Emőke A szelektív mutizmus pszichológiai értelmezése** című előadásukkal igen intenzív érdeklődést keltettek. A szűkös időkeret sem gátolta meg Kiss Gábor pszichológust abban, hogy a szelektív mutizmusról tartott előadása ne legyen kiemelkedően nagy élménye a jelenlévőknek. A téma a logopédusok számára mindig izgalmas, de egyben bizonytalanságot is keltő a kompetenciahatárok miatt: melyik szakembernek mi a feladata a mutizmus kezelésében? Az előadás a jelenség pszichológiai magyarázatait, a tünetképződések folyamatát foglalta össze, különös tekintettel a pszichoanalitikus értelmezésre, amely az anya-gyermek kapcsolatból fakadó affektusok és a hasítás mint elhárító mechanizmus szerepére hívta fel a hallgatóság figyelmet. Sajnos a szelektív mutista kislány esetismertetését már nem hallgathattuk végig, mert a már „éhes” kollégáinknak kellett idő előtt átadnunk előadásaink helyszínét, az éttermet.

Mindezek ellenére, új ismereteket nyújtónak, tartalmasnak, érdekesnek tartották a Logopédiai Szekció előadásait a jelenlévők – annak ellenére, hogy a hozzászólásokra és az eseményhez méltó zárszóra nem kerülhetett sor –, hiszen számos olyan kérdés fogalmazódott meg bennük a megismert rokontudományi és logopédiai kutatások eredményeinek függvényében, amely új irányokat jelölhet ki a logopédiai diagnosztikai és terápiás tevékenységünkben.

Febérné Kovács Zsuzsanna

A MAGYE Országos Szakmai Konferenciája programja a kerettéma köré szerveződött. Az első napi színvonalas plenáris üléseket a második napon a szakosztályi programok követték.

A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK PEDAGÓGIÁJA SZAKOSZTÁLYA ülését ebben az évben is nagy érdeklődés kísérte, a legnagyobb létszámú szakosztályként tartottuk meg a szakosztályi ülést. Az érdeklődés egyfelől az érdekes és újszerűségeket is sokban tartalmazó szakosztályi előadásoknak szólt, másfelől nagyon kíváncsian várták a kollégák a Konferencia előtt megszervezett és előkészített, az Értelmileg akadályozottak pedagógiája Szakosztályával közös szakosztályi ülést.

A szakosztály ülését a szünetig Sum Ferenc szakosztály-vezető vezette, majd szünet után került sor a két szakosztály együttes ülésére.

A szakosztályi ülésen előtérbe kerültek a szolgáltatások megszervezésének lehetőségei, a konkrét tanítási munkában alkalmazható eredményes módszerek is, de hallhattak az érdeklődő kollégák az IKT eszközök alkalmazásának lehetőségeiről is.

Első előadóként **dr. Benczéné Csorba Margit**, a kaposvári Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Módszertani Központ igazgatója mutatta be az intézmény szolgáltatásait, különös tekintettel a szülősegítő szolgáltatásokra. Az előadásból megtudtuk, hogy egy szegregált gyógypedagógiai iskola – az innovatív vezetés és a vállalkozó szellemű gyógypedagógusok szakmai erejéből – hogyan vált egy megye meghatározó módszertani intézményévé. A jelenlegi szakosztályi ülésen a prezentáció leginkább a szülőknek nyújtott szolgáltatásokat és foglalkozásokat mutatta be röviden, jelezve, hogy az intézmény nyitott, mindenkit szeretettel várnak, és továbbadják eddigi tapasztalataikat. Ezt erősítette **Csíkvráné Takács Anikó** és **Szigeti Mónika** is, akik (szintén az intézmény dolgozóiként) bemutatták az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény további lehetőségeit a szakszolgálati feladatellátásban.

Az iskolabemutató után **Farkasné Gönczi Rita** (az „Egyesületi munkáért” Mosonmagyaróváron kitüntetett) gyógypedagógus a módszertani ismeretek rejtjelmeibe vezette be a hallgatóságot **Matematika mindenkinek – elméleti alapok a diszkalkuliás gyermekek diagnosztikája területén (eltérő módszerek, eltérő lehetőségek)** című előadásával. Az előadás szerves folytatásának tekinthető a Miskolci MAGYE szakosztályi ülésén felvezetett témának, de azok is érdeklődéssel és megértéssel hallgatták, akik nem lehettek ott a tavalyi konferencián.

A matematika tanításban használható módszerek bemutatását szintén a mindennapi gyakorlat műhelyében szerzett tapasztalatok bemutatása követte. A rendezvénynek helyet adó mosonmagyaróvári gyógypedagógus/pedagógus páros, **Nyáradiné Zimmer Anita** és **Sztányiné Svábli Andrea** a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazásának lehetőségeit és eredményeit mutatta be. Megtudhattuk, hogy hogyan alkalmazzák ezeket a technikákat saját osztályukban, a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában. A kooperatív tanulás alkalmazásának eredményeiről az osztályról készült pillanatfelvételek is meggyőzhetek bennünket.

A mindennapi gyakorlatok bemutatása után **Virányi Anita**, gyógypedagógus, az ELTE BGGYFK Tanulásban Akadályozottak Pedagógiája Tanszéki Csoport tanársegéde és **Lévai Dóra**, az ELTE PPK Oktatás-Informatikai Szakcsoport tanársegéde az infokommunikációs technikák (IKT) alkalmazásának lehetőségeiről, előnyeiről és korlátairól tartott bemutatót. Az előadásukból azt is megtudhattuk, hogy akár az enyhe

értelmi fogyatékosnak minősített tanulók esetében is előfordulhat, hogy a tanuló az IKT szempontjából már „bennszülött” lehet, és az őt oktató pedagógus/gyógypedagógus még csak a „bevándorló” státusznál tart. Az előadók meggyőzték a hallgatóságot, hogy a pedagógusoknak is fel kell készülni a modernizálódó oktatásra, és meg kell ismerniük a XXI. századi technikai eszközök alkalmazásának mikéntjét, alkalmazásukat a tanítás folyamatában.

A beszámoló után **Máténé Sej Jolán**, a pécsi Éltes Mátyás EGYMI igazgatója, az EGYMI-k Országos Egyesületének vezetőségi tagja az egyesületnek a módszertani intézmények szakmai együttműködésében betöltött szerepéről és lehetőségéről beszélt, felajánlva a lehetőséget az egyesületbe történő belépésre.

Programon kívül, a szakosztályi ülés résztvevőinek egyetértésével tartotta meg előadását **Radicsné Szerencsés Teréz**, a K.M.Ö. Óvodája, Általános Iskolája, Előkészítő Szakiskolája és Egységes Pedagógiai Szakszolgálatának igazgatója. Röviden bemutatta a „kiskőrösi modellt”, mely szintén egy szegregált iskola sikeres útkeresésének jó példája.

Az előadások után következett a nagy érdeklődéssel várt együttes ülés, amely a Tanulásban akadályozottak pedagógiája Szakosztály kezdeményezésére jött létre. Az ülés apropóját **Kerekes Ferenc Béla** rumi igazgató *Az értelmileg akadályozottak iskoláinak elsorvasztása* című, áprilisban az interneten megjelent nyílt levele adta.

Az ülés levezetésére **Dr. Varga Imre PhD.**, az SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet intézetvezető-helyettesét kérte fel az Értelmileg akadályozottak pedagógiája Szakosztály vezetésére. A közös munka „kerekasztal-beszélgetés” jelleggel zajlott, fő témájaként az intézményi együttműködések lehetőségét, a szakmai kompetenciák tisztázását jelöltük meg. Az ugyanis a szakmai körökben jól ismert tény, hogy az elmúlt hónapokban több olyan diákothonos gyógypedagógiai iskolát szüntettet meg a fenntartó, ahol értelmileg akadályozott tanulókat neveltek, és ezeket a tanulókat a tanulásban akadályozottakat ellátó intézményekbe irányították. Felvetődött annak a gondolata is, hogy itt nem kapják meg a tanulók a nekik járó ellátást, amiért esetleg a „befogadó” intézmények – esetenként szakképzettség hiányában – sem tesznek meg mindent.

A levezető elnök először a Tanulásban akadályozottak pedagógiája Szakosztály vezetőjét kérte fel rövid bevezetőre. **Sum Ferenc** emlékeztetett arra, hogy gyógypedagógiai diplomájában még az „oligofrénpedagógus” bejegyzés található, azaz mindkét népesítésre részesült felkészítésben, és szakmai múltjából ismeri mindkét intézménytípus problémáit. Elmondta azt is, hogy úgy érzékeli, a két szakosztály eltávolodott egymástól, pedig 15 éve még egy szakosztály keretein belül igyekeztek szakmai ismereteket közvetíteni az értelmi fogyatékos tanulókkal foglalkozó pedagógusoknak/gyógypedagógusoknak. Az idő szűkösségére utalva javasolta, hogy a tanérvindítás feladatait követően, pl. szeptember végén újra üljenek össze, és egy közös megbeszélésen vitassák meg a felmerülő vitás, az intézmények kompetenciáit érintő kérdéseket, a jövőbeni egy szakosztályként való működés lehetőségét.

Az Értelmileg akadályozottak pedagógiája Szakosztály nevében **Kerekes Ferenc Béla** mondta el vitaindító gondolatait, melyben arra tette a hangsúlyt, hogy a két terület szakmai munkája között ma már a célokban, eszközökben és a terápiás módszerekben is jelentős különbség van, ezért is látják szükségesnek, hogy két szakosztály a jövőben is külön működjön, és ne kerüljön ismét összevonásra. A két szakosztály együttes ülésén jelen volt **Szabó Ákosné dr.** tanszékvezető főiskolai tanár, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar főigazgatója, aki a szociológus szemszögéből hívta fel a figyelmet a közös problémákra, az együttgondolkodás szükségességére. A három,

vitaindítónak szánt bevezetőt követően hozzászólásokkal folytatódott a munka. Első hozzászólóként **Kajáry Ildikó**, a budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Pedagógiai Szakszolgálat igazgatója arra hívta fel a figyelmet, hogy Magyarországon sok intézmény ma már „vegyes működésű”, ezért sem szerencsés a megosztó véleménynyilvánítás. Szerinte ezt kerülnünk kell, helyette az összefogást látja szükségesnek a gondok kezelésében. A konferenciával kapcsolatban arra is utalt, hogy a résztvevők szívesen vennének részt több szakosztály munkájában is – legalábbis a konferencián más szakosztályokban elhangzó előadásokat is szívesen hallgatnának meg –, ha erre a program szervezésének változtatásával lehetőség lenne. Annál is inkább fontos ez, mert egyre többen dolgoznak különböző feladatok ellátásában. Őt követte **Dr. Hatos Gyula** tanár úr, aki bemutatta az utolsó évtizedben nemzetközi téren végbement tudományos paradigmaváltás folyamatát, ami alapvetően érintette az értelmi fogyatékosnak minősített, vagy legújabb nyugati megnevezéssel „intellektuális nehézségekkel élő” népesség ellátását, oktatását, életminőségét. Ennek során a pedagógiai és a szociális, integrációs lehetőségek szempontjából a népesség tipológiai elkülönítése helyett a szükségletekre helyezik a hangsúlyt. Kiemelte, hogy az esélyegyenlőségi törekvések fényében a tanulásban akadályozott tanulókkal foglalkozó gyógypedagógusok inkább többségi általános iskolákban a „nehezen tanuló” gyermekeknek tudnak segítséget adni, míg az értelmileg akadályozottak gyógypedagógusai a súlyosabban, halmozottan sérült értelmileg akadályozott gyermekeket tudják sajátos óvodai, iskolai körülmények között ellátni. Elmondta azt is, hogy úgy tapasztalja, sok kolléga nem követi kellő figyelemmel a szakma tudományos változásait, az intézményekben nem érvényesülnek ezek a törekvések. Véleménye szerint – a továbbképzési rendszer ellenére – erőteljesebb önképzésre és szervezett továbbképzésre lenne szükség. Ezt követte még néhány rövid gondolat, melyek mindegyike jónak találta – a mostani időhiány miatt is – a témára történő szeptember végi–október eleji visszatérést, egy közös beszélgetés megszervezését. **Dr. Varga Imre** az ülést bezáró beszédében kiemelte, hogy nem zárszót kíván mondani, hiszen szükséges a téma további megbeszélése, az együttműködés, és megítélése szerint ehhez a mai alkalom fontos problémafelvetésként szolgált. Képzőhely vezetőjeként és gyógypedagógusként is üdvözölte a konferencián bemutatott Etikai Kódex tervezetét, és szükségesnek tartotta, hogy a gyógypedagógus-képzésben, valamennyi képzőhelyen a hallgatók esküszövege is egyetemesüljön.

Az együttes ülés zárásaként megállapodtunk abban, hogy lehetőség szerint a GYOSZE hasábjain tájékoztatjuk tagjainkat a szeptemberi megbeszélésről is.

Sum Ferenc